

De architecten van de zorg

Hind Fraihi

Freelance journaliste

Auteur van o.a. 'In mijn hoofd ga ik onder water'

Sinds begin 2017 worden voorzieningen voor mensen met een beperking niet meer gesubsidieerd. Ook het Persoonlijk Assistentiebudget (PAB) verdween inmiddels en werd vervangen door het Persoonsvolgend Budget (PVB). Dit budget kunnen mensen met een beperking krijgen voor ondersteuning, zorg en persoonlijke assistentie. Maar hoe krijg je deze financiële steun? Het is voor veel gezinnen niet eenvoudig hun weg te vinden in een kluwen van diensten en zorgorganisaties. Gelukkig is er in elke regio een Dienst Ondersteuningsplan (DOP). Hoe helpen zij mensen met autisme aan een PVB?

Geachte redactie. Beste Autisme Centraal. Zo beginnen heel veel lezersbrieven. We krijgen ze van zowat overal. Zowel goed geïnformeerde experts als ervaringsdeskundigen die alles in het echte leven ervaren, kruipen in de pen om hun visie te delen of een fout recht te zetten. Suggesties voor artikelen zitten er ook tussen, om bijvoorbeeld iets te schrijven over het PVB. Dat idee stond ook op onze redactieagenda, om meer dan een jaar na de invoering van het PVB er even bij stil te staan. Met dit budget kan zorg en ondersteuning ingekocht worden binnen het eigen netwerk, bij vrijwilligers, individuele begeleiders, professionele zorgverleners en bij door het VAPH vergunde zorgaanbieders. Op maat, vraaggestuurd en met behoorlijk wat zelfregie wordt PVB een rugzak met middelen voor personen met een handicap of stoornis. Maar die steun krijg je niet zomaar. Om een PVB aan te vragen, moet een ondersteuningsplan ingediend worden. Dat plan brengt helder en gemotiveerd in kaart welke ondersteuning er gevraagd wordt. De persoon met een handicap kan dat plan opstellen met hulp van een Dienst Ondersteuningsplan (DOP).

Beste Autisme Centraal. Zo begon Sofie De Ruyter van de DOP West-Vlaanderen haar enthousiaste mail waarin ze de nadruk legt op een goed ondersteuningsplan om PVB te krijgen. Ze schrijft ons als mama van een jongen met autisme, maar vooral als teamcoördinator van de DOP West-Vlaanderen. 'Als mama heb ik een stapje voor', zegt ze. 'Ik kan beter kaderen wat autisme met een persoon doet. Maar kennis over autisme kan niet

“ *Iedere persoon met autisme is immers anders. En die kerngedachte is het vertrekpunt van mijn job.* ”

om het feit heen dat ieder zijn eigenheid heeft. Iedere persoon met autisme is immers anders. En die kerngedachte is het vertrekpunt van mijn job.'

De DOP West Vlaanderen telt 14 inhoudelijke medewerkers. Elke medewerker heeft 4 tot 5 regio's waarvoor hij of zij verantwoordelijk is. In 2012 startte de dienst met 5 mensen, en is nu gegroeid mede door de nieuwe regelgeving van Persoonsvolgende financiering. 'In 2015 kregen we de opdracht van het VAPH om vanuit het ondersteuningsplan te komen tot een aanvraag van het PVB. Maar dat is voor ons niet de startvraag. Als er mensen zijn die bij ons aankloppen voor een PVB gaan wij altijd starten vanuit een procesmatige planning, met name een ondersteuningstraject uitstippelen voor de persoon en zijn netwerk. We starten dan trajecten voor mensen met beperking die op het kruispunt van hun leven staan. Ze denken dan na over de organisatie van wonen, werk of vrije tijd en andere thema's. En hierin zit onze kernopdracht: met de cliënt, dé centrale persoon

en de mensen die hem of haar het beste kennen samen een traject uit te stippelen.'

Van 2015 tot 2017 zag DOP West-Vlaanderen een toename in cliënteel met autisme. Dat steeg van een vijfde van het cliëntenbestand naar een vierde. Een autismspecifiek budget is er helaas niet. Nochtans willen we inzetten op autismspecifieke vorming, training en opleiding bij collega's. Binnenkort organiseren we een inleefmoment met het team, maar dat is wel met ons eigen budget. En ook op scholen geven we workshops. Hoe kan een PVB eruit zien? Voor die informatieverspreiding op scholen worden wij evenwel niet gesubsidieerd. Nochtans worden DOP's in het beleidsplan "Perspectief 2020" omschreven als een locomotief in het vermaatschappelijken van zorg. Wij krijgen vragen van scholen om te komen spreken over onze werking, maar die outreachfunctie zouden we graag gefinancierd zien.'

Een andere suggestie voor het beleid is het wegwerken van wachtlijsten. Nu duurt het nog te lang vooraleer we kunnen ingaan op de vraag. 'En wat we ook willen is onze onafhankelijkheid en neutraliteit behouden. We denken los van het aanbod na over oplossingen, noden en behoeften. We verkennen breed de netwerkcirkels van de cliënt, zetten in op steunfiguren zoals burens, vrienden en familie, bekijken welke diensten een behoefte kunnen vervullen om dan tot een specifiek plan te komen. We doen dat zelfstandig en neutraal, dat is een sterkte die moet blijven.'

We merken in ons zesjarig bestaan dat we heel wat

“ We doen dat, zelfstandig en neutraal, dat is een sterkte die moet blijven.”

vragen krijgen van mensen met autisme, zo schreef Sofie ons in haar lezersmail. Bij de vraag wat hiervoor de redenen zijn, antwoordt ze de positieve reclame van mensen die onze ondersteuning ervaren. 'Maar ook de invoering van het PVB.' Vraag volgt aanbod, zo gaat het toch. Of uit vele ervaringen groeit een grotere expertise. De vraag is dan ook of DOP West-Vlaanderen een autisme specifieke expertise heeft opgebouwd: het belang van een goede communicatie. Op zoek gaan naar wat werkt voor de cliënt. Wat heb je nodig? En lukt dat om in groep het proces aan te gaan? De thema's worden op voorhand doorgestuurd zodat de persoon weet welke onderwerpen aan bod zullen komen. De voorbereiding gebeurt samen met iemand uit het netwerk van de persoon. Want ook dit willen we benadrukken als tip voor een geslaagd ondersteuningsplan: het belang van de steunfiguur want die kent de centrale persoon zeer goed. Die steunpersonen kiezen wij niet, maar de cliënt zelf.

En wat de goede communicatie betreft nog dit, we gebruiken visualisatie als standaardmethodiek. Aanpassing van taalgebruik. Bijvoorbeeld bij de

vraagstelling al weten dat keuzes maken moeilijk is en dus gericht vragen stellen. Daarbij baseren we ons op de AutismeCentraalMethodiek die voor een stuk verweven zit in de opbouw van ons ondersteuningsplan. We vertrekken ook altijd vanuit de eigenheid van de cliënt en niet vanuit de doelgroep waartoe hij of zij behoort. Wie is hij of zij? Hoe is die cliënt gekend bij de school, familie? Wat zijn de noden? En dit traject doorlopen we dan op het tempo van de cliënt, dat kan tot maximum 1 jaar duren.

En is het dan de zaken loslaten? 'Wij zijn geen begeleiders. Wij zijn de architect van het plan. Hoe ziet het huis eruit? Welke aannemers zijn het meest geschikt voor het werk? Zo werkt de DOP. Wij stellen het plan op, andere diensten kunnen daarbij aansluiting vinden en uitvoeren.'

Meer info: www.dop-wvl.be

KORTAF

VAPH Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Het VAPH biedt budgetten en tegemoetkomingen aan personen met een handicap om hun zorg en ondersteuning op maat te financieren.

www.vaph.be

PAB Persoonlijk Assistentie Budget dat wordt toegekend door het VAPH. Met dit budget kunt u als persoon met een handicap assistentie organiseren en financieren voor thuis, op school of op het werk.

Perspectief 2020 dit is het nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap' van Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeurzen. Zoveel mogelijk gewoon in de samenleving en zo weinig mogelijk uitzonderlijk en afzonderlijk, dat is het doel van de nota 'Perspectief 2020'

www.perspectief2020.be

Outreach is een verzamelnaam die gebruikt wordt om mensen actief toe te leiden naar bestaande hulpverlening. De zorgverlener werkt dan ook buiten de muren van de eigen organisatie en begeeft zich in de leefwereld van de doelgroep of in een andere organisatie of sector waarmee samengewerkt wordt teneinde de hulpverlening beter te organiseren op maat van de cliënt.

